

LIETUVOS AKLŪJŲ IR SILPNAREGIŲ SAJUNGA LITHUANIAN ASSOCIATION OF THE BLIND AND VISUALLY HANDICAPPED

Lietuvos Respublikos
Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai

2009-05-07 Nr. 10-53
Į Jūsų 2009-04-17 Nr. (20.1-34)-SD-3411

Kopija gerb. Juozui Bartkui

DĖL LASS NARIŲ KREIPIMOSI

Lietuvos aklųjų ir silpnaregių sąjungos (toliau – LASS) valdymo organas (LASS centro taryba) bei LASS revizijos komisijos pirmininkas H. Balandis susipažino su LASS narių 2009-03-30 kreipimusi į LR Socialinės apsaugos ir darbo ministeriją bei LASS revizijos komisiją.

Be viešųjų informacijos kanalų (žurnalo „Mūsų žodis“, internetinės svetainės www.lass.lt) LASS sukurta tam tikra neįgaliųjų atstovavimo ir informacijos cirkuliavimo sistema: LASS narys ↔ LASS rajono filialas ↔ atitinkamo regiono aklųjų centras ↔ LASS centro taryba. Susipažinę su minėtu kreipimusi, turime pripažinti, kad ši informavimo sistema turi spragų, dėl kurių LASS narius pasiekia ne visa jiems rūpima informacija.

1. Dėl LASS įstatų, patvirtintų LASS XVII Suvažiavimo 2006 m. birželio 16 d., ir LASS valdymo. LASS įstatai buvo priimti atsižvelgiant į naujai priimtą LR Asociacijų įstatymą (Valstybės žinios, 2004-02-14, Nr. 25-745) ir jam neprieštarauja. Prie įstatų projekto dirbo LASS centro tarybos 2006 m. balandžio 26 d. nutarimu Nr. 1-17 suburta darbo grupė, kurią sudarė tik LASS nariai. Kiekvienas papildytas LASS įstatų projektas buvo skelbiamas internete, o negalintys jo perskaityti LASS nariai galėjo kreiptis į LASS rajonų ar miestų organizacijas, kur yra teikiamos skaitovo paslaugos. LASS įstatai apsvarstyti LASS centro taryboje, suderinti su notarais ir patvirtinti LASS XVII Suvažiavimo, kur renkasi LASS narių išskelti delegatai.

LASS centro taryba – tai Suvažiavimo rinktas valdymo organas, kurį sudaro 14 regėjimo neįgaliųjų (kiekvieno regiono atstovai, proporcingai pagal tame regione gyvenančių LASS narių skaičių). LASS pirmininką ir pirmąjį jo pavaduotoją taip pat renka Suvažiavimas – jie vykdo ir organizuoja praktinį darbą per ataskaitinį laikotarpį, o jam pasibaigus, atsiskaito Suvažiavimui. Tokių svarbių klausimų, kaip LASS įstatų tvirtinimas, turto pardavimas, įmonių likvidavimas ar jų veiklos sustabdymas, nesprendžia atskiri asmenys – jie neturi tam teisės. Spręsti minėtas ir panašias problemas – LASS centro tarybos kompetencija.

2. Dėl UAB „Regovitus“ veiklos. Įmonės 2007-2008 metų veikla ir rezultatai LASS centro taryboje aptarti ne vieną kartą (2008-03-27, protokolo Nr. 2-3; 2008-05-08, Nr. 2-5; 2008-06-18, Nr. 2-7; 2008-10-07, Nr. 2-12; 2008-08-12, Nr. 2-13; 2009-03-04, Nr. 2-2). LASS nariai apie tai informuoti per žurnalą „Mūsų žodis“ (2008 m. Nr. 4, Nr. 7, 2009 m. Nr. 3), svetainę www.lass.lt („Naujienu“ skiltyje), struktūrinius padalinius. VšĮ Panevėžio ir Utenos regionų aklųjų centre su regėjimo neįgaliaisiais taip pat buvo aptartos UAB „Regovitus“ veiklos perspektyvos. Įmonės dirbantiesiems ir LR Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai 2008-07-03 pateiktas raštas Nr. 9-63, kuriame informuota apie UAB „Regovitus“ padėtį, todėl nėra teisingas kreipimosi teiginys, kad UAB „Regovitus“ dirbantieji negavo atsakymo.

UAB „Regovitus“ 2008-01-01 dirbo 61 darbuotojas, iš jų 32 – turintys regėjimo negalią. Paskutinius 4-5 metus UAB „Regovitus“ gamybos rodikliai buvo silpni, bendrovė kiekvieną ketvirtį balansavo ant pelno ir nuostolio ribos, o nuo 2007 m. vidurio dėl mažėjančių užsakymų bendrovės gamybiniai rodikliai pradėjo sparčiai blogėti. Du paskutiniai 2007 m. ketvirčiai buvo

nuostolingi, prasidėjo įsiskolinimai kreditoriams. Per kelis paskutinius metus LASS centro taryba, siekdama išsaugoti darbo vietas regėjimo neįgaliesiems, leido bendrovei parduoti turto maždaug už 570,0 tūkst. Lt. Visos lėšos panaudotos regėjimo neįgaliųjų darbo vietų išsaugojimui ir bendrovės veiklos užtikrinimui.

Bendrovės direktoriui A. Kudarui už nepakankamą darbą organizuojant bendrovės ūkinę-finansinę veiklą LASS centro taryba pareiškė drausminę nuobaudą (2008-03-27 nutarimas Nr. 1-18), taip pat įpareigojo jį drauge su VšĮ „Panevėžio ir Utenos regionų aklųjų centro“ direktoriumi A. Vilimu iki 2008-07-01 pateikti siūlymus dėl bendrovės ūkinės veiklos gerinimo (2008-03-27 nutarimas Nr. 1-19). Bendrovės ūkinei-finansinei padėčiai negerėjant, jos veikla dar kartą buvo nagrinėjama LASS turto ir ūkio komisijoje. Nuo 2008-05-09 A. Kudasas atleistas iš direktoriaus pareigų (2008-05-08 nutarimas Nr. 1-36).

Nepaisant dedamų pastangų, bendrovės padėtis negerėjo, ir 2008-06-18 vykusiame LASS centro tarybos posėdyje konstatuota: „UAB „Regovitus“ 2007 m. dėl nepajėgumo konkuruoti atviroje rinkoje iš gamybinės veiklos patyrė 221,2 tūkst. Lt nuostolį. 2008 m. sausio-gegužės mėnesiais veikla tebėra nuostolinga. Nepadėjo padėties stabilizuoti nei paskutinis LASS centro tarybos leidimas už 110,0 tūkst. Lt parduoti dalį gamybinių patalpų, nei nuo 2008 m. pradžios padidėjusios Valstybės teikiamos darbo užmokesčio subsidijos socialinei neįgaliųjų įmonei. 2008 m. per pusę sumažėjo gamybos apimtys, nutraukė sutartį pagrindinis produkcijos užsakovas UAB „Lietkabelis“. Per mėnesį po 26-30 tūkst. Lt didėja bendrovės skolos, kurios 2008-06-18 duomenimis yra 435,3 tūkst. Lt. Bendrovė nebepajėgia aprūpinti darbu darbininkų, atsiskaityti su kreditoriais“.

Siekdama išvengti dar didesnių nuostolių, LASS centro taryba nutarė nuo 2008-06-01 stabdyti nuostolingą UAB „Regovitus“ gamybą ir steigėjo (LASS) lėšomis (paimant iš banko 650,0 tūkst. Lt kreditą) visiškai atsiskaityti su bendrovės dirbančiais. Bendrovės direktorius įpareigotas dirbančiuosius įspėti, atleisti ir išmokėti kompensacijas įstatymų nustatyta tvarka, o taip pat – ieškoti investitorių ar partnerių gamybai atnaujinti, nagrinėti naujos socialinės įmonės steigimo galimybes, panaudojant esamus įrengimus bei priimant norinčius naujai įsidarbinti regėjimo negalią turinčius žmones.

Darbuotojų atleidimo procesas vyko sklandžiai. Iš 31 žmogaus su regėjimo negalia, dirbusio įmonėje, tik 18 yra darbingo amžiaus. Iš pastarųjų 5 neturi vidurinio išsilavinimo – jiems siūlyta įgyti vidurinį išsilavinimą Panevėžio mokymo centre, kur mokymo priemonės pritaikytos neįgaliesiems, tačiau nė vienas nesutiko. 4 iš minėtų 18 jau dirba. 6 neįgaliesiems siūlyta dirbti makaronų gamykloje, tačiau jie nesutiko dėl pamainomis organizuojamo darbo.

2009 m. pradžioje, prasidėjus ekonominiam sunkmečiui, tapo akivaizdu, kad UAB „Regovitus“ išsaugoti nepavyks. Todėl LASS centro taryba 2009-03-04 priėmė nutarimą Nr. 1-3 „Dėl UAB „Regovitus“ likvidavimo“. Šiuo nutarimu UAB „Regovitus“ likvidavimo veiklas vykdyti įpareigotas VšĮ „Panevėžio ir Utenos regionų aklųjų centro“ direktorius A. Vilimas. Bendrovės patalpos išsaugotos ir lieka LASS nuosavybe.

3. Dėl LASS valdomo nekilnojamojo turto. LASS nekilnojamas turtas yra apskaitomas, naudojamas, parduodamas, įkeičiamas ir pan. tik vadovaujantis LASS suvažiavimų patvirtinta tvarka – įstatais bei rezoliucijomis. Nekilnojamojo turto pardavimo klausimai LASS centro taryboje yra svarstomi tik gavus atitinkamame regione veikiančios regioninės regėjimo neįgaliųjų tarybos sutikimą bei LASS steigtos įstaigos, valdančios turtą, motyvuotą prašymą. Jei parduodamas vertingesnis turtas, būtina pridėti atestuotos įstaigos pažymą apie turto vertę. Turtas gali būti parduotas tik pritarus 2/3 LASS centro tarybos narių.

2009-01-01 vien VšĮ „Panevėžio ir Utenos regionų aklųjų centro“ balanse buvo 6,2 tūkst. kv. m. patalpų. Per šį ataskaitinį laikotarpį (2006-2008 m.) LASS XVII Suvažiavime išrinkta LASS centro taryba leido parduoti 1672,4 kv. m. (arba 2 proc.) iš LASS priklausančių patalpų, iš jų:

- a) UAB „Regovitus“ 2007 m. leista parduoti 250 kv. m. ploto gamybinės patalpas už 110,0 tūkst. Lt. Lėšos panaudotos bendrovės gamybos palaikymui, t.y. skolų padengimui.

- b) VŠĮ „Panevėžio ir Utenos regionų aklujų centras“ 2006 m. už 54,0 tūkst. Lt pardavė 187,9 kv. m. ploto administracinio pastato IV aukšto patalpas, kurios nešildomos ir veiklai ar nuomai netinkamos.
- c) VŠĮ „Panevėžio ir Utenos regionų aklujų centras“ 2008 m. dar pardavė: už 130,0 tūkst. Lt – 241,9 kv. m. ploto gamybinės patalpas; už 150,0 tūkst. Lt – 81,0 kv. m. ploto parduotuvės patalpas. Pinigai panaudoti kitų įstaigos balanse esančių patalpų remontui ir jų parengimui nuomai.
- d) Minėtam regionų centrui LASS centro taryba yra leidusi parduoti 197,6 kv. m. civilinės gynybos slėptuvės patalpas už 10,0 tūkst. Lt, tačiau šios patalpos iki šiol tebėra neparduotos.
- e) 714 kv. m. ploto gamybinės ir sandėliavimo patalpas per šį laikotarpį pardavė Šiaulių VŠĮ „Aksida“.

LASS įmonės ir įstaigos parduoda tik savo reikmėms nereikalingą turtą. Dažniausiai tai – gamybinės, sandėliavimo, kitos pagalbinės patalpos, kurioms reikalingas remontas. Nė vienai LASS įmonei ar įstaigai netrūksta patalpų gamybai, socialinėms programoms vykdyti ar paslaugoms teikti. Nepaisant LASS centro tarybos nurodymų, viešųjų aukcionų suorganizuoti nepavyksta: parduodamas turtas yra prastas, ir dažniausiai reikia didelių pastangų nors vienam pirkėjui rasti. Apie pardavimus skelbiama spaudoje, samdomos nekilnojamojo turto pardavimo agentūros ar pan.

Už parduotą turtą gautų lėšų panaudojimas yra reglamentuojamas LASS įstatais, LASS XVII Suvažiavimo patvirtinta rezoliucija „Dėl Lietuvos aklujų ir silpnaregių sąjungos turto ir gamybos valdymo 2006-2010 m.“ bei LASS centro tarybos nutarimais, kuriuose atsižvelgiama į turtą pardavusios įmonės ar įstaigos pateiktą gautų lėšų panaudojimo projektą. Už visą parduotą turtą (išskyrus laikotarpį po 2008 m., už kurį dar bus atsiskaitoma) LASS centro taryba atsiskaitė LASS Suvažiavimams, ataskaitas patvirtino LASS narių rinkti suvažiavimo delegatai.

1995 m. LASS centro taryba nutarė, kad LASS narių poilsiui pakanka dviejų poilsio bazių – tai „Spindulys“ Šventojoje ir „Zelvė“ Trakų rajone. Kitas poilsio bazes dėl mažo poilsiautojų skaičiaus, prastos pastatų būklės, didelių išlaikymo kaštų ir kitų aplinkybių buvo leista parduoti. Poilsio bazė „Vaivorykštė“ parduota 2001 metais. Šiai poilsiavietei taip pat reikėjo kapitalinio remonto, jos užimtumas buvo menkas, o poilsio organizavimui reikėjo nemažai pastangų ir lėšų. Gamtiniu požiūriu vieta buvo vidutiniška.

4. Dėl naujų UAB įsteigimo. LASS narių kreipimesi minimos UAB „Vaišės viloje“ ir UAB „Aukštaitijos baldai“ nėra naujai LASS įsteigtos vietoje UAB „Regovitus“. UAB „Vaišės viloje“ įsikūrė šioje teritorijoje maždaug prieš 8 m., kai UAB „Regovitus“ šiai bendrovei pardavė uždaryto galvaninio baro patalpas. UAB „Aukštaitijos baldams“ nuo 2009-01-01 patalpos išnuomos buvusiam UAB „Regovitus“ kartonažo ceche. Iki to ši bendrovė nuomojo patalpas kitur.

5. Dėl UAB „Regovitus“ priklausiusių įrengimų pardavimo. Sustabdžius nuostolingą UAB „Regovitus“ gamybą, buvo priimtas sprendimas parduoti turimą įrangą (tokią teisę turi įmonės ar įstaigos vadovas). Pardavimo motyvai: a) įrengimai pasenę (90 proc. jų pagaminti 1966-1982 m.), ir dėl to neįmanoma jais gaminti šiuolaikinius standartus atitinkančios, pilną nešančios produkcijos; b) atsiskaityti su įmonės darbuotojais reikėjo lėšų. Pirmumo teisę įsigyjant įrangą turėjo kitos LASS gamybinę veiklą vykdančios bendrovės ar įstaigos. Pvz., Klaipėdos UAB „Regseda“ įsigijo įrangos kartonažo gaminiams gaminti (dvi giljotinas popieriaus pjaustymui, popieriaus išvyniojimo mašiną ir kt.), Šiaulių VŠĮ „Aksida“ – vielos išvyniojimo įrenginį, kitos įrangos, susijusios su metalo galanterijos bei užuolaidų laikiklių gamyba. Pirko įrangos ir Kauno UAB „Regplasta“. Už dalį įrangos (6 presai, sulūžusi popieriaus pjovimo mašina, telferiai, stampai) pirkėjai siūlė mažiau, nei metalo laužo supirkėjai, todėl įranga parduota į metalo laužą (pvz., už presus pirkėjai siūlė po 500 Lt, o pardavus juos į metalo laužą, gauta po 760 Lt). Produkcija pagrindiniam užsakovui – UAB „Lietkabelis“ – buvo gaminama jų skolinta įranga, – nutraukus gamybą, ji gražinta savininkui.

6. Dėl gaminamos produkcijos. 2008 m. UAB „Vaišės viloje“ iš UAB „Regovitus“ pirko popieriaus segimo mašiną (1966 m. gamybos), popieriaus pjovimo mašiną (1968 m. gamybos), bigą (1968 m. gamybos) ir „karjerą“ dėžių išklotinėms kirsti (1996 m. gamybos). Ši bendrovė

gamina langus, duris ir panašią produkciją. Kadangi užsakymai langų gamybai sumažėjo, papildomai gamybai organizuoti jie ir įsigijo minėtą įrangą. Be to, UAB „Lietkabelis“ šiai bendrovei paskolino savo įrangą ričių gamybai. Šiuo metu su minėta įranga UAB „Vaišės viloje“ iš tiesų dirba A.Vilimo žmona, kadangi su segimo bei popieriaus pjovimo mašina gali dirbti tik tai regintis žmogus. Ją, kaip tinkamos kvalifikacijos darbuotoją, ir pasikvietė UAB „Vaišės viloje“ savininkai. Nuo įrangos įsigijimo iki šiol UAB „Vaišės viloje“ su minėta įranga gamina tik rites ir archyvines dėžes, gamyba vyksta labai silpnai. Pvz., UAB „Regovitus“ per mėnesį pagamindavo ir parduodavo UAB „Lietkabeliui“ nuo 30 iki 60 tūkst. vnt. ričių, nuo 5 iki 10 tūkst. vnt. archyvinių dėžių. UAB „Vaišės viloje“ nuo 2008 m. lapkričio iki 2009 m. balandžio 20 d. pagamino ir pardavė UAB „Lietkabeliui“ tik 2200 vnt. ričių ir 4200 vnt. archyvinių dėžių, ir per visą šį laikotarpį neturi didesnių užsakymų.

LASS centro taryba, vadovaujanti LASS veiklai tarp Suvažiavimų, rūpinasi sąjungos nariais bei ateitimi ir yra atvira pasiūlymams. Prašome LASS narių, aukščiau minėtame kreipimesi išsakiusių problemas dėl LASS valdymo, įstatų, turto, socialinių įmonių veiklos ir kt., pateikti motyvuotus siūlymus dėl:

1. LASS įstatų tobulinimo, atsižvelgiant į šiuo metu galiojantį LR Asociacijų įstatymą;
2. LASS įmonių, įstaigų ir bendrovių ūkinės veiklos gerinimo;
3. LASS nekilnojamojo turto administravimo;
4. Kitų problemų.

LASS centro taryba, suprasdama LASS narių susirūpinimą, pažada ateityje ieškoti efektyvesnių informacijos sklaidos ir viešinimo būdų.

Lietuvos aklųjų ir silpnaregių sąjungos
centro tarybos pirmininkas

Osvaldas Petrauskas